san kònòntònnan — nimòrò 97
marisi kalo — san 1980

bp:24 - bamakò (mali)
telefòn : 22104 — ccp : 0155
dòròmè 4

kibarudilalaw kuntigi : amadu ganyi kantè

kibaru

a bè bò kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kònò

sahara jamana kuntigiw ka kubèn

sahara jamana kuntigiw tógów filè nin ye : alizeri:shadili bèndijededidi moritani:mohamèdi kuma uludi hayidala. mali:musa tara wele. nizèri : seyini kunce. libi: muhamari èli kadafi (o ka minisiri fó ló de nana bamakó. tishadi: gukuni wedèyi.

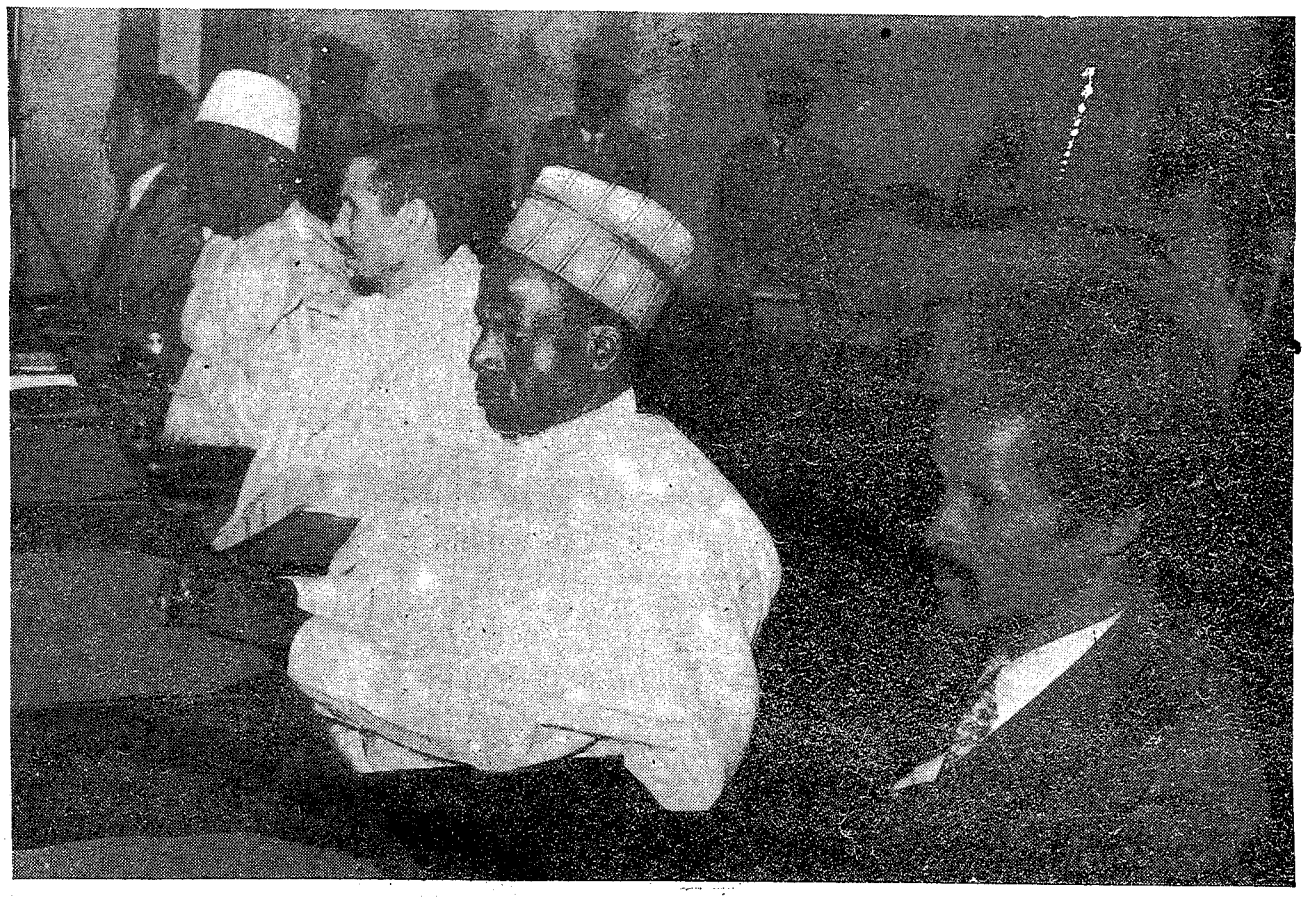

siginyògònya diyalen bè gèlèya ban

jamana minw bè sahara dawolo la, olu kuntigiw ye nyógón kunbèn,bamakó mali kónó,san 1980 mari si kalo tile 9 n'a tile 10.o jamanaw ye minw ye o filè nin ye: mali,moritani,nizèri, tishadi, alizeri ani libi.

kunbèn in tun sinsinen bè nyógón dèmè de kan, walasa sigi nyógónya ka latilen a jama na denw bèe ni nyógón cè, sira bèe kan, n'olu ye, politiki, sóró, hadamadenya ani seko ni dònko siraw ye.

sahara sigi yòrò bènna yóró gèlèn de ma, fa rafinna kónó, bawo, ja n'a nókankow ye balo co go nagasi a yóró fan bèe kónó.fosi tè yen ni cèncèn fuu tè. sanji tè na yen. jiri tè balo

(a tò bè nyè 3 la)

nin kibaru kònòkow

nyè 2: kibaru kanubagaw kuma yóró. nyè 3:sahara jamana kuntigiw ka kunbèn. nyè 4:farafin fura bayèlèmali.nyè 5: cilss nyè 6 ani nyè 7:bugóbali ni jènèba.nyè 8: gèlèya.

kibaru kanubagaw kuma yòrò

kuma kòròmaw jaabiw

kuma kòròma dò fòra arajo la ko cèkòròba dò ye den saba sòrò, kelen ye dununfòla ye, kelen ye dònkilidala ye, kelen ye dònkèla ye. dò ye sagajigi di a ma, ko a k'a di a den ma, min ye silamè ye.

ne hakili la, saga ka kan ka di dònkèla de ma. bawo, fòlifòla ni dònkilidala de bè a bèe su ka kè sitanè kan, mògò si tè dòn kè ni fòli ni dònkili tè.

jabe sisoko
jèn

°
° °

kuma dò jaabi don, min fòra juma don. aw ko u ye sansara pese, kilo 5. kònò dò tun bè yen, o ye kilo 5 ye. kònò minèna, k'a don sansara kònò, o fila jèlen kèra kilo 5 ye.

ne hakili la, o ye muso ni cè ka den ko ye. n'i ye muso nyininka, o ko a ka den ye 5 ye. n'i ye cè nyininka, o ko a ka den ye 5 ye. o fila jèlen ye 5 ye, o ma 10 bò.

abu jakite
kilensokòrò

°
° °

cè dò ye ntalen dò da, ko fèn dò bè, n'a ye doni ta, a bè taa kò fè.

ne hakili la, o ye bomankolonkolon ye. a mana bo ta, a bè taa kò fè. a mana bo bila, a bè taa nyè fè.

baajan kanè
gaana

°
° °

kuma kòròma jaabi filè nin ye :

a fòlò : muso pèrèlènin kanuni man nyi.

o kòrò ye : dònnikèlaba muso kanuni man nyi.

a filanan : dinyè jigi ye jo!i ye ? dinyè jigi ye fila ye. a fòlò ye sagajigi ye, a filanan ye ngònjigi ye.

a sabanan : fèn jumèn ka kòrò ni fèn bèe ye ?

o ye bakòrònin ye. a filanan ye dononkòrònin ye.

mun bè du kònò sigi diya du kònò mògòw bolo ?

o kòrò ye balo ye.

muso bilen kanuni man nyi.

o ye dugutigi muso ye. sedu buware
njijana

°
° °

a fòra arajo la ko fèn dò bè, n'i bè dò ta a la, a bè caya.

o ye dònni ye. sulemani kònè
bila

bamanankan

samanni siginidenw
(voyelles longues)

aa...jaabi.....repondre
ii...tiiti.....tracer
uu...kuuru.....toujours
ee...feere.....vendre
oo...foolo.....goître
òo...nòoni.....mélanger
minan.....antilope
mori.....marabout
nògèn.....poursuivre
nsana.....proverbe
ntanan.....cloche
nugu.....intestin
nyangi.....punir
nyèbòrè.....cancrelat
nyèfò.....expliquer
nyin.....dent
nyòni.....pousser
nyun.....charger
ngunan.....gémir
olu.....ceux-là
òwò.....oui
para.....carrément
payi.....parfaitement
pèlè.....latte
puruti.....ruer
sa.....serpent
saban.....frapper

nunna siginidenw
(nasales)

an....manje.....papaye
in....kin.....quartier
en....sen...jambe, pied
èn....nèn.....langue
on....kon.....porte
òn....nònfòn.....liane
un....cun....tomber sur

yèlèko

numukè dò kèra, a dara a muso la kojugu, fo a bè a fò mògò bèe ye ko ale muso tè kamalentigè kè.

numukè terikè ko a ma don do la ko :
- i kana muso lajèya o cogo la. ni i ma da ne ka kuma la, i bè i da, ko i man kènè. n'i muso kònòganna, a bè taa ne wele.

o kèra a fò cogo la. terikè nana minkè, a y'i kan to ko numukè ka bana in tè a to. o tuma na, muso k'a lajè ka furu ale yèrè ma.

muso y'a jaabi ko ale ni cè dò ye u kan di nyògòn ma.

o kèlen minkè, terikè taara fura mugu dò ta, k'a kè numukè nun kòrò. numukè tisora, a ye a nyè yèlè. numukè nyèmatigèlen y'i kan to a terikè ma ko fo k'a sa, a tè da muso la tugun.

solomani jakite
masigi

sahara jamana kuntigiw ka kubèn

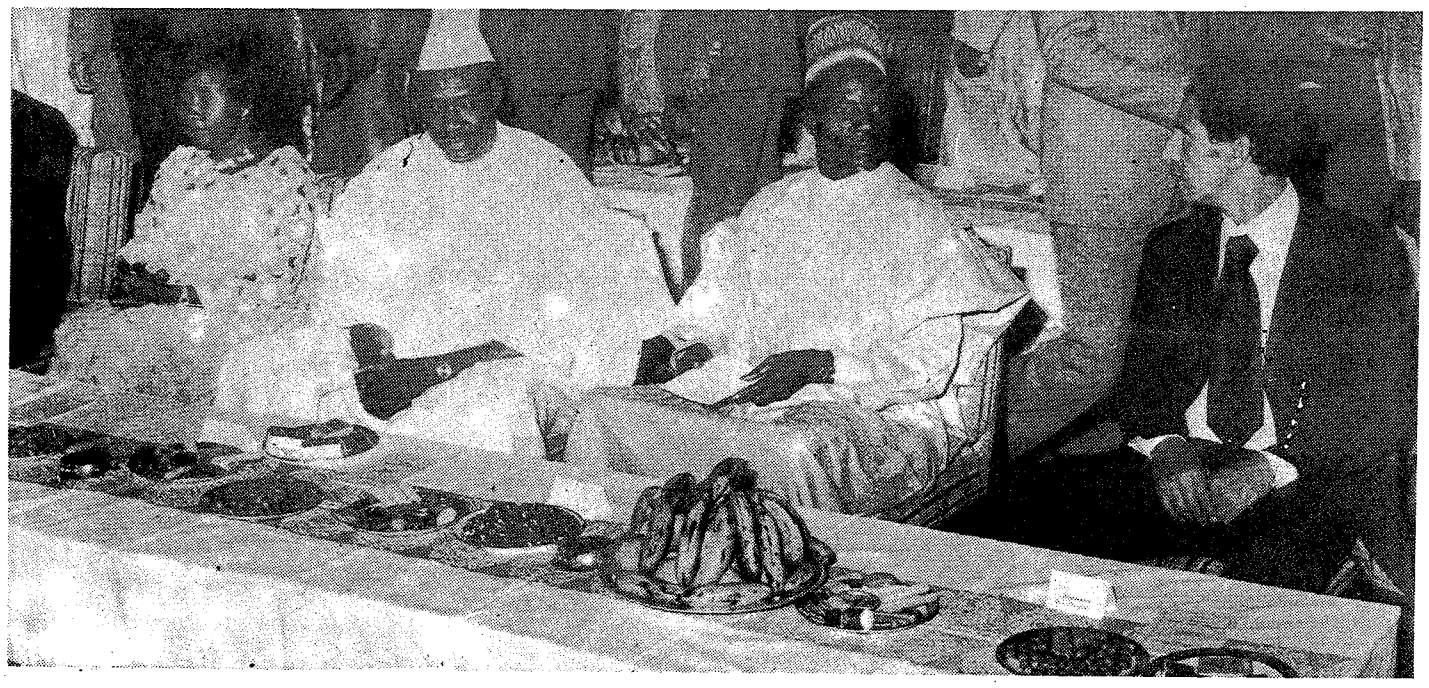

yen, sanko bagan ani hadamaden.

o gèlèya, sahara jamanadenw kan, o de kèra nyógón kunbèn in sababu ye. tuma min n'a fóra, k'a jira ko fara nyógón kan de bè an ka jamanaw bó nógó la, n'o fara nyógón kan ma kè sèbè ye, hèrè tè kè jamana kelen kónó, sanko a bèe kónó.

nka, sira bèe kan, sahara jamana kuntigiw bènna ko la.u ye nyógón famuya sigi diya cogo bèe la u ka jamanaw kónó. bèn kèra kètaw ani fótaw bèe kan. peresidan musa tarawele kèra a jè nyèmógó ye san fila kónó. fo ka taa se san 1982 ma, n'o bè kè u ka nyógón kunbèn 6 nan san ye, moritani jamana kó nó.

farafin fura bayèlèmali

dinyè selen bè yóró min sisan, mógów dalen bè jiri la, furakèli sira kan, ka tèmèn farajè fura kan,o n'a pikiriw n'a furakisè camanw. farafin fura jóyóró yera fo ka t'a se a bayèlèmali ma, k'a kè i n'a fó farajè fura. mali yèrè ye nóba bó a baara la, dókótóró mamadu kumare ka timinandiya kósón. o de kama, kibaru ye kuma di a yèrè ma :

madu bè dó dón,seku tè o dón. seku bè dó dón, madu tè o dón.

o nyuman ye, an k'an kónó ta fó nyógón ye.an bèe nafalan de bè sóró o la.

dónniya bè tubabu la cogo min na, a bè farafin yèrè la o cogo la. dónniya bè larabu la cogo min na, a bè farafin yèrè la o cogo la. sèbènntanya de y'a to an ma se ka taa nyè. mógókóróba caman sara ni u ka dónniya ye.aw min bè se sèbènni la, a ye aw kónó ta sèbèn,walasa aw yèrè kó mógów ani jamana bèe ka bó nógó la. o tuma na,a tèna se ka fó ko aw kèra bófu safu ye

ne dókótóró mamadu kumare de bè kuma aw fè min cogo la.ne ka baara ye an ka farafin fura bayèlèmali ye,ka kè tubabu fura ye, walasa ka nógóya don jamana kónó.

bi,ne b'a fè k'aw ladónniya fèn dama dó la:

a fólófólé : o ye ko yóró kura dayèlèla bamako, walasa ka an ka furaw ani an ka furakè cogo dón.

a filaman: komite militèri ni gófèrènaman ye sariya kura dila,k'a fó ko furakèla bèe bè se ka furakèli kè, n'a ma kè ni dogoli ye, ni ne jènna n'a ye. mógó o mógó,n'i ye i kónó jèya anw ye, ni ala sónna, i tèna nimisa.

a sabanan : maa kelen tè baro; n'b'a fè a'kán jabi;jè ka fó de ye damu ye.

a naaniman : n'aw bè furakèla min dón,a'ye a tògò, a jamu,a ka dugu, an'a bè min furakè fó n'ye.aw bè se ka lètèrè ci kibaru ma, b.p. 24 bamakó, (Mali)

ne ka adèrèsi la min ye: dókótóró mamadu kumare b.p. 1746 bamakó.

an balimaw, a bè fó, wa tinyè don fana, ko n'i y'i bolo nkóni kelen sin mógó la,n'o tigi kèra fèn ye, i k'a tan bèe sin i yèrè la. hali bi an ka nyógón dèmè ka tógóba sóró farafin fura bayèlèmali la.

(a tó bè kibaru nataw kónó).

badama dukure
kibarudilala
bamakó.

mali

mali ye jamanaba ye. a kónó ye km2 1.204.000 ye. an bè don min na i ko bi mali sinsi bere ye sènè ani bagan mara. mali kónó mógó hakè min bè yen, o bè taa mògò miliyòn 6 ni tila nyógón na.n'i ye jamana yèrè bonya lajè(km2 1204000) k'a mògò hakè ye (miliyòn 6 ni tila)i bè sóró ka d'a la ko mali jamana ma fa mógó la. nka o fana bè sóró fèn dó fè: o ye ko mali kènyèka yan fan bèe ye cèn cèn ye, o kama mógó caman tè yen bawo ji ani jiri tè kosèbè; mógó dun tè se ka taa olu kó.

mali ye denmisèn jamana fana ye, bawo a mógó miliyòn 6 ni tila,n'i y'a kulu kèmè kèmè sigi, mógó kèmè o kèmè i bè taa a sóró mógó 49 bè o la minw si hakè tè san 15 bó.

o tèmènnen kó mali ni jamana 7 de bè dan bó :

-kènyèka fè,alizeri bè yen
-kórón fè, nizèri bè yen
-ba fè:hoti wolita, kódiwari ani lajinè bè yen.
-tilèbin fè : senegali ani moritani bè yen.

mali ye jamana ye min ni kògòji tè ka dan bó.

bamakó ni mali duguba dów cè ka jan,ani dów yèrè cè ka surun fana :

bamakó ni gawo cè ye km 1.204,a ni tumutu cè ye km 960, a ni gundamu cè ye km 920, a ni moti cè ye km 646,a ni kayi cè ye 510, a ni san cè ye km 434, a ni nyoro cè ye km 432 ye,a ni sikaso cè ye 374 ye, a ni segu cè ye 240, a ni kulikoro cè ye km 59.

"cilss" ye mun ye ?

kibaru tèmènnen kónó, an kumana "cilss" kan k'a da wale dò kan, n'o ye jamana kuntigiw ka nyógónye naani nan ye, min kèra wagadugu, ótiwolita, san 1980, zanwuye kalo tile 14 n'a tile 15. kunnafoni in kologirin tun bè "cilss" sigi cogo, ani a sigi kun de kan. gèlèya sugu jumènw ka kan ka sóró "cilss" jamanaw kónó ?

"cilss" bè k'i labèn cogo di ja kèlèli fè ka bó saheli kónó ?

fèerè jumènw tigèra "cilss" fè, walasa ka gèlèya ninw dugan, ka saheli ka yèrèta sabati baloko sira kan ?

an miiri la, ninw ye nyininkaliw ye, an ka kan ka minw jaabi walasa aw bè se ka "cilss" konyèw faamu kosèbè.

donw tèmènna, mógó si tun tè jóró baloko la, n'i tun bè taama saheli kónó ; sabu, sanji tun tè janfali kè, sahelikaw tun ka kisè, wa balo tun ka ca.

nka bi, yóró in n'a ka sóróda camanw, ani a ka se camanw, a ma se k'a yèrè ta baloko sira kan.

a dogolen tè mógó si la ka saheli ka gèlèya kologi rinba ye jintanya dè ye. a bè san tan bó ji tun tè ka labóli kè fewu.

ayiwa, jintanya in de ye gèlèya ju yèrè-yèrè de ye, k'a d'a kan saheli kónó cikèla de ka ca kosèbè.

gèlèya tèmènnen kó, dugu, dugukoloko fana gèlèya bè yen. dugukolo dów bè minw fanga banna pewu ja fè. dó wèrèw bè yen minw tè se ka cikè abada : olu ye dugukolo ye ni sanji bè taa n'u nafa ye k'a d'a kan u bè kulu dawolo la; ani kungoda dugukolo, kungoda minw ni mara ni sunógóbaba bè yen. nin bèe kófè, gèlèya wèrè bè jamana ninw kónó, gèlèya min fana ka jugu, n'o ye jiri tinyèli ni kun go nagasili ye. kungodaw nagasili hadamadenw ni baganw fè, o bè na ni ja de ye saheli kónó, ka dugukolo fana nafa dógóya.

saheli jamanaw ka gèlèyaw tè sanjiko ni kungoko ni cikèdugukolo dama ye. nyótigè waati la, cikèla ka kan ka dó fara a ka cèsiri kan, walasa a bolo lankolon kana bó. sabu, nyódunkónów ni nyódunntónw, ani totow ye balo tinyènabaw de ye. u ka tinyèni fanga ka bon kosèbè; u bè se ka foro kelen nyó dun k'a ban pewu n'a ma kólósi.

gèlèya ninw tè se ka fó k'a ban ni da ma se cikèlaw yèrè hakili n'u cikè cogo ma. a jirala k'a fó ko cikèminèn kóróbaw minw b'u bolo, olu bè sóró nagasi.

(a tò bè kibaru na taw kónó)

badama dukure
kibarudilala bamakó
(mali)

bugòbali ni

a' ye nin baro in lamèn. a tun kèra jamana tèmèlenw kònò nin masadenw ni nyògòn cè.

o o
o o

jènèba tun ye gunda masakè denmuso mandi ye. kabini a ye dinyè ye don min, a ma deli ka bò kènè ma. a fa kèlen bè ka yòrò dò dilan a ye, ka tila, ka jònmuso caman di a ma. jènèba b'a ka dinyèlatigè ko bèe kè o yòrò in kònò.

o
o o

nka, u ka da fè duguw la, kamalennin saba bè bò yen, olu bèe ye masakè denw ye. juma o juma, u bè nyògòn bèn cèmancè duguba dò la, ka taama ka taa jènèba ka baro la. nin cè saba bèe ye dakabanadenw ye. olu de ka nyi wa ? u ka sow de ka nyi wa ? u ka fèeròbòw de ka nyi wa ? mògò si t'o danfara dòn ala kelen kò.

ni nin kamalenw surunyana jènèbaw ka dugu la, u kelen kelen bèe b'u ka so da juru yoba, ka tila, k'a dacè jènèba ka da la, fo sokè ku ka fofo dugu ma. n'o kèra, jènèba ka jònmusonin dò bè wuli k'u bisimila. a b'u fo ni jènèba tògò ye, k'u bonya, k'u karama, ka tila, k'u fana ni fèn bèe dò kèmè ye.

n'o laada la baara in banna tuma min, o tuma sa, jènèba b'i labèn a ka hòrònmuso dakabana finiw la, ka bo ka nyèsin dunanw ma, k'i nyòngiri k'u fo. nka, aw k'a dòn k'a fò, k'o ye foliwla cènyi dan ye. jènèba ka mògòya, a ka mògòsèbèdenya, a ka ladamuli n'a ka mògò bonya tè se ka fò ka se a dan na.

foliw bannen kò, baro bè daminè. nkòni baraw bè cun ka sumaya. jelikèw ni jelimusow bè kulo. hòròn bè sanu ni wari ni. fan bèe bè yèlè ni nisòndiya de ye.

ni baro in tora o cogo la, fo ka taa tile bin, kamalenw bè sira nyini jènèba fè. n'o jènna ni sira di ye, u bè yèlèn u ka sokèw kan, ka taa u ka duguw la. bawo, n'i ye dunan ten baraba ye, don dò, i n'a tòn baraba ye.

aw k'a dòn k'a fò ko masakè denw bè jènèba sòrò yòrò min, u bè taa k'a to yen. barisa, a don y'a sòrò, hadamadenya ma tinyè. mògò si tun ma dan kari hòrònya ni danbe la. fili tun ma kè farafinna danbe nyumanw la.

juma o juma, nin cè misènw bè nin cogo in de la. u tè sègèn, u tè nyinè, a nege tè bò.

o
o o

u taatò n'u natò bè tèmè dugu min na, o dugu ye masakèba dò ka dugu de ye. o masakè ma bange foyi la a ka dinyèlatigè kònò, denkè kelen kò, n'o tògò ye bugòbali. kabini bugòbali ye dinyè ye don min, a ma tèmè a fa ka bulon da kan. nka, ni juma don sera, a b'i to a fa ka du kònò ka kamalenw tèmètò ye juma donw fè, ka taa jènèba bara. juma o juma, a b'u taatò ye.

don dò kèra, bugòbali bolila, ka bò du kònò, k'a nyèsin a fa ka barokèda ma. fa y'a natòla ye minkè, a ma se ka sigi tuguni. a girinna ka taa denkè kunbèn. a y'i kan to a ma :

- bugòbali, mun kèra ? mun y'i sòrò ? jonni bagara i ma ?

denkè y'i kan to ko :

- foyi ma kè, buwa. n b'a fè k'a dòn, kamalen cè saba in bè taa yòrò min juma donyaw fè. o de ye n bò kun ye.

o kèlen, fa hakili sigira. a y'i kan to a denkè mandi ma :

- cè saba in bè taa yòrò min, i si ma se o yòrò taali ma.
- u bè taa min ?
- u bè taa jènèba de baro.
- ba, ne fana b'a fè ka taa n nyè da o baro kè yòrò la.
- n denkè, i ma se baro kè yòrò taali ma fòlò.

o kòròfò ma diya bugòbali ye. a ye kasi daminè. ni bugòbali bè kasi, a kèlen bè, i n'a fò, mògò de bè muru kè k'a fa sògò. o la sa, a y'i kan to ko :

- i dade. ni ala sònna, juma nata, n n'i kalifa don i kòròkè saba in na. i na taa u fè jènèba ka baro la.

kabini fa y'o fò, bugòbali nisòndiyara. a yèlètò bolila ka taa du kònò. a ka jònw wulila k'a bèn ni nisòndiya ye.

o
o o

u tora o cogo la, fo ka juma don se. kabini sògòma joona, bugòbali bòra ka taa masakè denw sira lajè. selifana surunyalen, a y'u natòla ye fo yòrò jan. a bolila k'a fa sègèrè, k'a kan to a ma :

- buwa, sotigiw natò don.

a fa ko :

- nin tè baasi ye. so da juru ta, i ka taa an ka so wèrè kònò, i ka da juru in mankan bò. ni so min kulola ka bèn a ma, i k'a don o kan na, i ka n'a fò n ye.

bugòbali ye so da juru ta, k'i nyèsin wèrè ma. a y'a mankan bò. so min bè wèrè kònò, a bè so baa kelen bò. u bèe la belebele, min ka farin n'u bèe ye, ni mògò si tè se ka yèlèn a kan faama yèrè kelen kò, o de ye mankan bò. bugòbali ye juru fili a kan na, ka tila, ka n'a fò a fa ye. o kèlen, fa jòròla dòonin, k'a d'a kan, a bè so in cogoya dòn. nka, a ko ala ka bon, a ka hèrè ka ca. a y'i kan nabò jònw ma, a k'u ma :

- a' ye sokèba labèn a ka minènw na sisan.

o fò n'o kè si ma kòròya ni si ye. faama y'i kan to a denkè ma :

- taa i labèn i ka finiw la sisan, i ka na.

bugòbali donna so kònò, ka bagakènèhòrònw kè k'a fan bèe labò, ka

jènèba

na i jò a fa kèrè fè. a fa ko :
- nin t'i ka fini ye. taa i ka finiw ta.

a taara lomansa kè k'a fan bèe la-bò, ka n'i jò a fa kèrè fè. fa ko a ma :
- taa i ka finiw ta, nin t'i ka fini ye.

bugòbali dimina. a taara sanu dulòki ta, ka sanu kulusi ta, ka sanu banfula ta, ka kònò sògòlen kan dilannen sanu la meleke a kan na, ka tila, ka n'i jò a fa kèrè fè. fa ko :
- òwò, sisan sa, i y'i ka fini ta.

o y'a sòrò, sokè ni kirike jòlen don. a nyinw ni karafe bè kan ka kèlè.

sira bara fa sanu na, k'o d'a ma. bugòbali labènnen kòrò kò cè minènw bèe la, a fa ye dugaw don, ka sòrò, k'u bila sira.

bugòbali n'a kòròw ye sira ta, k'u kunda jènèba ka dugu kan. u taatòla, bugòbali ka so sen teliya kojugu fè, a b'a tòw dan, ka tila, k'u kònò. sokè girin kojugu fè, nugure juru tigèra. bugòbali jiginna ka nugure tugu. nka, o baara kètò a fè, a taama nyògòn taara k'a to. bawo, u keleyara a la, o ye fadenya ta yòrò ye. bugòbali tilalen a ka so labènni la tuma min na, a y'i bin ka tòw sègèrè. yòrònin kelen, a kunna u la. a k'u ma :

u bè o jò yòrò kelen na, masakè denw n'u ka sow sera u ma. foliw kèlen kò, faama y'a kan to u ma :
- n denkèw, aw nali diyara n ye kosèbè. aw dògòkè filè nin ye. o ko a b'a fè ka taa aw nò fè. n b'a fè k'a kalifa aw la, a ka taa aw ka sow lajè. n b'a nyini aw fè, aw k'aw jan to a la kosèbè.

u ko :
- o tè baasi ye. a k'a labèn, an ka taa.

o kèlen, faama ko :
- bugòbali, yèlèn so bala, n k'i ye.

bugòbali y'i pan k'i fili sokè bala, k'a boli ka taa, k'a boli ka na, ka tila, k'a dacè fo k'a ku fofo dugu ma.

faama ye nsara kisè saba d'a ma, ka wari jè tama d'a ma, ka tila, ka
- n kòròw, a' ni ce.

u y'u kan to ko :
- nba.

u surunyalen jènèba ka dugu la tuma min, dugu la mògòw bòra k'u sira filè. kòròlen, mògò saba de tun bè deli ka na. se in, u nyè bè mògò naani la. nyògòn sòsòli dabòra. bugòbali nyè kojugu fè, dòw ko jinè don, dòw ko mèlèkè don.

u tora sòsòli la fo taamadenw surunyana dugu la. u bèe la kòròkè y'a ka so da juru bila, ka n'a dacè fo jènèba ka so da la. cè saba in bèe y'a kè nin cogo in na. a da sera bugòbali ma. a ye belebele da juru bila, ka tila, ka bò kirike kan, k'i merun so galaka fè. so girin kan bè bò, fo dugukolo bè yèrèyèrè mògòw sen jukòrò. dugu mògòw ye mankan daminè tugun. dòw ko a panna, dòw ko a merunnen bè yen.

u y'u to o la, fo bugòbali ni belebele sera. a y'i nyè, k'i sigi kirike cèmancè la, ka sokè dacè, fo k'a ku fofo dugu ma. bèe ko :
- an ma deli ka nin cènin nyògòn ye, an ma deli ka nin cènin nyògòn ye.

o kèlen, bi m'a to ni jènèba ka jònmusonin bolila ka t'a fò. a ko :
- jènèba, i ka mògòw nana. nka, u ni cè misènnin dò bè nyògòn fè, o ye dugu la mògòw bèe kamanagan. dòw ko jinè don, dòw ko mèlèkè don. n dalen bè min na kòni, a ye nyè ban. a ka cènyè n'a ka so cènyè n'a ka dakabana finiw nyumaya tè se ka fò ka se a dan na.

jènèba ko :
- n'a kèra fèn o fèn ye, a na na an sòrò yan.

cè naani in selen jènèbaw ka bulon da ma, bugòbali k'u ma :
- n kòròw, a' y'aw ka sow di n ma. bawo, ne ma na baro kama, ne nana aw ka sow da juru minèli de la. ni aw tilala, a' bè n ni sow sòrò so kò fè, n b'aw kònò yen.

o fòra cogo min, a kèra ten. cè saba in selen jènèba ma, a y'u bisimila, k'u bonya, k'u karama, ka tila, k'u fana fèn bèe dò kèmè la. o bannen kò, baro daminèna. nkòni baraw bè cun, jeliw bè wòyò, sanu ni wari bè ni, i n'a fò, fu.

u y'u to baro diya la, jènèba y'i kan to ko :
- a fòra k'aw ye taama nyògòn kura sòrò. o bè mini ?

u bèe la kòrò y'a kan to ko :
- o y'an dògòkè de ye. a nana an ka sow kòlòsili de la. a bè aw ka so kò fè.

jènèba ko :
- i jò, n ka taa n nyè da aw dògòkè kan.

jènèba y'i kun bò kogo fè, k'a nyè da bugòbali dalen kan. a jannen jiri sun jukòrò.

burema koyita

(a tò bè bò kibaru nataw kònò)

nyèmógó minw tun bè jè ka fów la, olu ka hakilinataw de bèna kè sababu ye ka fèerèw só ró gèlèya la

gèlèya bè dinyè bèe kònò a bè mali yèrè kònò

kabini san 1980 fewuruye kalo tile 25,mali barra kuntigiw bè nyógónyew la, walasa ka siraw ani fèerèw sóró gèlèya nyónini cogo nyuman na,mali kónó. gèlèya fóra fo cogo nyuman n'a juguman bèe la:mali dórón tè. dinyèe bèe don. dó de ta ka girin ni dó ta ye.nka a bèe ye latigè de ye, k'a m'a sóró, mógósi t'a kanu gèlèya ka bin jamana kan, min y'i wolo jamana yèrè ye.

jè ka fò ye daamu ye mògò kelen kunko tè

o la sa, mógó kelen, wali jamana kelen ko tè. nka, n'a ma nyè ko gèlèya kèra, jè ka fó de y'a fura ye.o de siratigè la, walew ani kètaw bè dantigè, walasa dusuw ka sumaya, sórów ka mógów nafa. o fèerew nyinini m'u sóróli n'u latilenni de nana ni nyó gónyew ye. k'a ta peresidan musa tàrawele la, k'a bila baara kuntigi laban na, bèe wililen don, gèlèya furakèli la, mali kónó.

nka, hali ni fèerèw sóró la gèlèya la n'olu ma latilen ko nyu man fosi tè bó a donni na.